

“HÀNH HUNG ĐỂ TÁU THOÁT” TRONG TỘI TRỘM CẤP TÀI SẢN VÀ TRƯỜNG HỢP CHUYỂN HÓA CỦA TỘI CƯỚP TÀI SẢN

BÙI THỊ HẠNH*

Tóm tắt: Theo quy định của Bộ luật Hình sự hiện hành, hành hung để tẩu thoát là tình tiết định khung tăng nặng trách nhiệm hình sự trong cấu thành của một số tội phạm xâm phạm sở hữu, nhất là tội trộm cắp tài sản. Do có nhiều dấu hiệu pháp lý tương đồng với trường hợp chuyển hóa của tội cướp tài sản nên trên thực tiễn việc áp dụng tình tiết này còn nhiều vướng mắc, dễ gây nhầm lẫn. Bài viết phân tích, bình luận các dấu hiệu pháp lý đặc trưng của tình tiết “hành hung để tẩu thoát” của tội trộm cắp tài sản trong mối liên hệ so sánh với trường hợp chuyển hóa của tội cướp, từ đó giúp người làm công tác áp dụng pháp luật có sự nhận thức đầy đủ và thống nhất.

Từ khóa: Hành hung; tẩu thoát; chiếm đoạt; chuyển hóa; cướp tài sản

Ngày nhận bài: 26/10/2024; Biên tập xong: 15/11/2024; Duyệt đăng: 25/11/2024

“ASSAULT TO ESCAPE” IN PROPERTY THEFT AND THE CASE OF CRIME TRANSFORMATION IN THE ROBBERY

Abstract: According to the current Criminal Code, assault to escape constitutes an aggravating circumstance for criminal liability in the composition of some property infringement crimes, especially property theft. Due to its many legal similarities with the case of crime transformation in the robbery, the practical application of this circumstance remains challenging and prone to confusion. This article analyzes and comments on the distinct legal characteristics of assault to escape in property theft, comparing it to the case of crime transformation in the robbery, thereby providing a comprehensive and consistent understanding for legal practitioners.

Keywords: Assault; escape; appropriation; transformation; robbery.

Received: Oct 26th, 2024; **Editing completed:** Nov 15th, 2024; **Accepted for publication:** Nov 25th, 2024

Hành hung để tẩu thoát là tình tiết định khung tăng nặng trong cấu thành tội phạm của một số tội như trộm cắp tài sản, cướp giật tài sản, công nhiên chiếm đoạt tài sản. Phạm tội thuộc trường hợp “hành hung để tẩu thoát” là trường hợp mà người phạm tội chưa chiếm đoạt được tài sản hoặc đã chiếm đoạt được tài sản, nhưng bị phát hiện và bị bắt giữ hoặc bị bao vây bắt giữ thì đã có những hành vi chống trả lại người bắt giữ hoặc người bao vây bắt giữ như đánh, chém, bắn, xô ngã... nhằm tẩu thoát¹. Nếu người phạm tội chưa chiếm đoạt được tài sản hoặc đã chiếm đoạt được tài sản, nhưng đã

bị người bị hại hoặc người khác giành lại, mà người phạm tội tiếp tục dùng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực ngay tức khắc tấn công người bị hại hoặc người khác nhằm chiếm đoạt cho được tài sản thì trường hợp này không phải là “hành hung để tẩu thoát” mà đã có đầy đủ các dấu hiệu cấu thành tội cướp tài sản². Như vậy, “hành hung để tẩu thoát” trong tội trộm cắp tài sản là trường hợp có nhiều dấu hiệu pháp lý tương đồng với trộm cắp tài sản chuyển hóa thành tội cướp. Ở hai trường hợp này, người phạm tội đều có hành vi chiếm đoạt tài sản và dấu hiệu sử dụng vũ lực, trong đó việc sử dụng vũ lực với một số biểu hiện đặc thù đã trở thành lý do khiến hành vi lén lút chiếm đoạt tài sản trong trường hợp “hành hung để tẩu thoát” bị thay đổi mục đích phạm tội ban đầu và chuyển hóa thành tội cướp. Thực tiễn áp dụng còn có sự nhầm lẫn khi

¹ Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội, *Giáo trình Luật hình sự Việt Nam (Phân các tội phạm)*, Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật, 2016, tr.263.

² Thông tư liên tịch số 02/2001/TTLT-TANDTC-VKSNDTC-BCA-BTP ngày 25/12/2001 của Tòa án nhân dân tối cao, Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Bộ Công an, Bộ Tư pháp về việc hướng dẫn áp dụng một số quy định tại Chương XIV “Các tội xâm phạm sở hữu” của Bộ luật Hình sự năm 1999.

* Email: Buihanh76@gmail.com

Tiến sĩ, Phó Hiệu trưởng Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội

định tội danh trong các trường hợp này. Đặc biệt, trường hợp đã chiếm đoạt được tài sản nhưng bị ngăn chặn, đuổi bắt mà người phạm tội dùng vũ lực để cố giữ tài sản vừa chiếm được thì việc sử dụng vũ lực có làm chuyển hóa tội danh hay không, hiện là vấn đề còn gây nhiều tranh cãi. Vì vậy, việc làm sáng tỏ các dấu hiệu pháp lý đặc trưng trong tình tiết “hành hung để tẩu thoát” của tội trộm cắp tài sản và trường hợp chuyển hóa của tội cướp (mà người phạm tội đã sử dụng vũ lực) nhằm rút ra các tiêu chí để phân biệt các trường hợp phạm tội này là hết sức cần thiết, là cơ sở để giải mã cho những vướng mắc trên đây.

1. Về thời điểm phát sinh việc dùng vũ lực

Trong trường hợp “hành hung để tẩu thoát”, có hai thời điểm mà người phạm tội có thể sử dụng vũ lực (để tẩu thoát), đó là khi chưa chiếm đoạt được và khi đã chiếm đoạt được tài sản. Căn cứ lý luận về thời điểm hoàn thành của tội trộm cắp tài sản, việc xác định “chưa chiếm đoạt được tài sản” dựa vào kích thước và tình trạng của tài sản đó. Có thể bao gồm hai trường hợp, hoặc chưa tiếp cận được tài sản (mới đột nhập vào nhà, chưa tìm thấy tài sản thì bị phát hiện) hoặc đã tiếp cận và chiếm giữ được tài sản nhưng chưa đưa được tài sản ra khỏi khu vực quản lý (đột nhập vào nhà, đang ôm tivi ra đến cửa thì bị phát hiện). Do chưa chiếm đoạt được tài sản mà đã bị phát hiện, bắt giữ hoặc bị bao vây bắt giữ nên người phạm tội sử dụng vũ lực như một biện pháp để tẩu thoát, không mang theo tài sản vì chưa tiếp cận được hoặc đã tiếp cận nhưng phải bỏ lại để thoát thân.

Trường hợp chuyển hóa của tội cướp tài sản cũng phát sinh việc dùng vũ lực ở thời điểm người phạm tội chưa chiếm đoạt được tài sản. Tuy nhiên, người phạm tội đã sử dụng vũ lực như một công cụ để tiếp cận và chiếm đoạt được tài sản đó (đe dọa chủ nhà để lục soát và lấy tài sản, đe dọa chủ nhà để ôm tivi ra khỏi nhà). Trong điều kiện tội phạm chưa

hoàn thành và tình hình khách quan có sự thay đổi, người phạm tội đã buộc phải thay đổi phương thức, thủ đoạn phạm tội (từ lén lút sang sử dụng vũ lực) để chiếm đoạt được tài sản. Vì vậy, mọi trường hợp trộm cắp đã chiếm giữ được tài sản nhưng tội phạm chưa hoàn thành (tài sản còn kênh chưa đưa ra khỏi khu vực quản lý) mà người phạm tội sử dụng vũ lực để tẩu thoát cùng với tài sản đó thì đều chuyển hóa thành tội cướp.

Trường hợp thứ hai phát sinh việc dùng vũ lực trong tội trộm cắp với tình tiết “hành hung để tẩu thoát” là “đã chiếm đoạt được tài sản”. Đây là trường hợp tội phạm đã hoàn thành, tài sản đã chuyển giao sang phạm vi kiểm soát, chiếm giữ của người phạm tội (đột nhập vào nhà, đã lấy được đồng hồ cho vào túi quần; đột nhập vào nhà, đã ôm được tivi ra khỏi nhà) thì bị phát hiện. Lúc này tội phạm đã hoàn thành nên không có cơ sở để chuyển hóa sang tội phạm khác, trừ trường hợp trong diễn biến liên tục của sự việc phạm tội đó, người phạm tội bị mất một phần hoặc toàn bộ quyền chiếm giữ tài sản. Việc người phạm tội sử dụng vũ lực chỉ tạo ra các điều kiện thuận lợi cho việc rời khỏi hiện trường mà không làm thay đổi phương thức, thủ đoạn phạm tội ban đầu vì mục đích phạm tội đã đạt được (đã chiếm đoạt được và tài sản chưa bị mất quyền chiếm giữ). Như vậy, chỉ xác định phạm tội trộm cắp tài sản với tình tiết “hành hung để tẩu thoát” khi sử dụng vũ lực trong điều kiện người phạm tội đã chiếm đoạt được tài sản và không có sự giằng co, giành giật về tài sản giữa họ với người bị hại/người khác ngay sau đó.

Ở trường hợp chuyển hóa từ tội trộm cắp sang tội cướp, tài sản tuy bị chiếm đoạt bằng thủ đoạn lén lút nhưng liền sau đó đã bị người bị hại/người khác giành lại³. Tuy tài

³ Điểm b mục VII Nghị quyết số 01-HĐTP/NQ ngày 19/4/1989 của Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao về việc hướng dẫn bổ sung việc áp dụng một số quy định của Bộ luật Hình sự.

sản đã chiếm đoạt được nhưng có diễn biến mới khiến người phạm tội lập tức bị mất toàn bộ hoặc một phần quyền chiếm giữ đối với tài sản, tình trạng này là cơ sở để chuyển hóa tội danh. Bởi lẽ, chuyển hóa tội danh là “trường hợp một hành vi phạm tội xảy ra tuy đã đủ yếu tố cấu thành tội phạm về mặt pháp lý, nhưng trong quá trình thực hiện hành vi phạm tội có những tình tiết đã làm thay đổi tính chất của tội phạm, có thể là sự thay đổi về đối tượng bị tác động, về tính chất hành vi, về hậu quả hoặc về ý thức, thái độ phạm tội, sự xuất hiện của những tình tiết mới đã làm cho bản chất hành vi phạm tội thỏa mãn với các yếu tố cấu thành tội phạm khác có thể là nặng hơn hoặc nhẹ hơn tội phạm ban đầu”⁴. Trong trường hợp này, hành vi trộm cắp tài sản tuy đã hoàn thành nhưng liền sau đó người phạm tội bị mất một phần hoặc toàn bộ quyền kiểm soát tài sản, khiến họ phải thay đổi thủ đoạn từ lén lút bí mật sang sử dụng vũ lực để tiếp tục thực hiện đến cùng mục đích chiếm đoạt đó. Vì vậy, giữa hành vi lén lút chiếm đoạt và hành vi sử dụng vũ lực phải có tính chất liên tục, trong diễn biến khách quan của sự việc phạm tội. Lúc này, diễn biến liên tục, khách quan là điều kiện của sự chuyển hóa. Nếu sự việc có tính chất gián đoạn thì việc dùng vũ lực không thỏa mãn tình tiết “hành hung để tẩu thoát”, cũng không cấu thành trường hợp chuyển hóa của tội cướp mà có thể cấu thành một tội phạm độc lập khác.

Ví dụ: Hồ Tấn Q lén lút vào nhà chị Hồ Thị B để trộm cắp chiếc xe mô tô biển số 66H5-3438. Khi đang điều khiển chiếc xe đó trên đường thì Q nhìn thấy bà N bị tai nạn giao thông nên Q dẫn đường cho một số người chở bà N đến Trạm y tế xã V để cấp cứu. Sau đó, chị B đi ngang Trạm y tế xã V thì nhận ra chiếc xe mô tô của mình vừa mất

⁴ Bùi Đức Hứa (2021), *Một số vấn đề về chuyển hóa tội danh trong áp dụng pháp luật*, <https://danchuphapluat.vn/mot-so-van-de-ve-chuyen-hoa-toi-danh-trong-ap-dung-phap-luat-hinh-su>; truy cập ngày 02/11/2024.

nên đã giằng co để giữ lại tài sản. Q dùng tay phải đánh một cái trúng vào gò má bên trái rồi dùng chân đạp vào đùi và chân của chị B làm cho chị B phải lùi lại phía sau. Q quay đầu xe mô tô hướng ra đường ngồi lên xe nổ máy định chạy thì chị B dùng hai tay nắm vào yên xe kéo lại, Q quay lại nói “bà buông tay ra, không tôi đánh bà” rồi Q dùng tay đánh một cái từ trên xuống trúng vào mu bàn tay trái của chị B. Lúc đó có đồng người kéo đến nên Q bỏ xe chạy thoát⁵. Trong vụ án trên, việc Q trộm cắp xe và B phát hiện, giằng giạt xe từ Q không có sự liên tục về thời gian. Ý thức kiểm soát tài sản và quyền tự bảo vệ tài sản của B đã bị gián đoạn cho tới thời điểm B nhận ra chiếc xe của mình. Vì vậy, việc Q dùng vũ lực với B không phải là dấu hiệu “hành hung để tẩu thoát” trong tội trộm cắp tài sản, cũng không có căn cứ để chuyển hóa sang tội cướp mà có thể xem xét về một tội phạm khác nếu thỏa mãn các yếu tố cấu thành tội phạm đó.

Như vậy, nếu tội phạm chưa hoàn thành thì mọi trường hợp ban đầu lén lút sau đó dùng vũ lực để chiếm đoạt tài sản đều là chuyển hóa của tội cướp. Trường hợp tội phạm đã hoàn thành, sau đó người phạm tội dùng vũ lực để rời khỏi hiện trường và việc chiếm đoạt được tài sản không phải do sử dụng vũ lực thì không thuộc trường hợp chuyển hóa này (Ví dụ: Lén lút vào nhà lấy được tài sản, đã mang ra trước hoặc mang ra bằng cách khác, do người khác... sau đó dùng vũ lực để thoát thân).

2. Về trạng thái của tài sản khi bị chiếm đoạt

Trong tình tiết “hành hung để tẩu thoát”, do người phạm tội chưa tiếp cận được tài sản, hoặc bỏ lại tài sản để tẩu thoát hoặc đã chiếm đoạt xong nên không có sự tranh giành, giằng giạt với người bị hại hoặc người khác. Tuy

⁵ Nguyễn Thị Yến Hoa (2024), *Hành vi của Hồ Tấn Q phạm hai tội Trộm cắp tài sản và Cướp tài sản*, <https://tapchitoaan.vn/hanh-vi-cua-ho-tan-q-pham-hai-toi-trom-cap-tai-san-va-cuop-tai-san10533.html>; truy cập ngày 23/10/2024.

nhiên, trong trường hợp chuyển hóa của tội cướp tài sản, trạng thái tài sản bị giằng co, giành giật (kể cả trước hay sau khi người phạm tội đã chiếm đoạt được) đều được coi là dấu hiệu chủ yếu và bắt buộc, là căn cứ để tội phạm được chuyển hóa.

Căn cứ hướng dẫn về tình tiết “hành hung để tẩu thoát” trong Thông tư liên tịch số 02/2001/TTLT-TANDTC-VKSNDTC-BCA-BTP ngày 25/12/2001 của Tòa án nhân dân tối cao, Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Bộ Công an, Bộ Tư pháp về việc hướng dẫn áp dụng một số quy định tại Chương XIV “Các tội xâm phạm sở hữu” của Bộ luật Hình sự năm 1999, có thể nhận thấy rằng trạng thái tài sản bị giằng co, giành giật là việc tài sản tuy bị người phạm tội chiếm đoạt nhưng người bị hại hoặc người khác đã giành lại, khiến người phạm tội tiếp tục dùng vũ lực tấn công người bị hại/người khác nhằm chiếm đoạt cho được tài sản⁶. Tình trạng này cho thấy người phạm tội tuy đã chiếm giữ được tài sản nhưng sau đó người bị hại/người khác đã giành lại được quyền chiếm giữ, làm phát sinh mục đích dùng vũ lực nhằm chiếm đoạt lại tài sản. Sự giành lại này có thể là toàn bộ hoặc một phần, như hướng dẫn trước đây của Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao đã quy định về việc “người bị hại/người khác đang giành giật tài sản còn ở trong tay người phạm tội”⁷. Tóm lại, người phạm tội tuy đã chiếm giữ được tài sản nhưng ngay lập tức mất toàn bộ hoặc một phần quyền chiếm giữ, tạo nên thế giằng co về tài sản giữa hai bên trước thời điểm người phạm tội sử dụng vũ lực để chiếm đoạt cho được tài sản.

Tuy nhiên, sự giằng co về tài sản không

chỉ là việc người bị hại tiếp xúc trực tiếp với tài sản (chạm, cầm được vào tài sản, lôi kéo tài sản) mà còn bao hàm sự tiếp xúc gián tiếp, nếu tài sản vẫn đang trong ý thức quản lý của người bị hại. Có thể coi như sự tiếp xúc gián tiếp trong trường hợp giằng co với phương tiện mà người bị hại biết rõ đang chở tài sản đó (tài sản là vật cồng kềnh đã cho lên xe máy định chở đi thì người bị hại giằng xe lại...) hoặc giằng co với người phạm tội mà biết rõ đang cất giấu tài sản đã chiếm đoạt trong người (tài sản là vật nhỏ gọn đã cho vào túi áo, túi quần). Trong các trường hợp này, mặc dù người phạm tội đã chiếm đoạt được tài sản (mang tài sản là vật cồng kềnh ra khỏi khu vực quản lý, bỏ tài sản là vật nhỏ gọn vào túi áo, túi quần) nhưng tài sản đó vẫn đang trong phạm vi quyền kiểm soát của người bị hại, chưa rời khỏi ý thức của họ⁸. Vì tài sản nhỏ gọn đã bị cất giấu hoặc tài sản cồng kềnh đã bị chằng, buộc trên phương tiện nên người bị hại không thể giành lại một cách trực tiếp mà phải tác động thông qua đối tượng phạm tội hoặc công cụ, phương tiện mà người phạm tội đang sử dụng, tuy nhiên bản chất việc giằng co là nhằm giữ lại tài sản nên cần coi đây cũng là trạng thái đang “giành lại tài sản”.

Vì vậy, trường hợp người phạm tội chiếm đoạt tài sản bằng thủ đoạn lén lút, sau đó sử dụng vũ lực và thoát thân mà có sự giằng co, giành giật về tài sản thì có thể chuyển hóa thành tội cướp tài sản. Sự giằng co, giành giật về tài sản là căn cứ để mở ra cơ hội chuyển hóa tội danh, mặc dù hành vi trộm cắp tài sản trước đó đã hoàn thành về mặt pháp lý.

3. Về tính chất và mục đích của việc dùng vũ lực

Nếu như thời điểm phát sinh việc dùng vũ lực được coi là cơ sở của sự chuyển hóa từ tội trộm cắp tài sản sang tội cướp trong trường hợp tội phạm chưa hoàn thành, thì trong trường hợp

⁶ Thông tư liên tịch số 02/2001/TTLT-TANDTC-VKSNDTC-BCA-BTP ngày 25/12/2001 của Tòa án nhân dân tối cao, Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Bộ Công an, Bộ Tư pháp về việc hướng dẫn áp dụng một số quy định tại Chương XIV “Các tội xâm phạm sở hữu” của Bộ luật Hình sự năm 1999.

⁷ Nghị quyết số 01-HĐTP/NQ ngày 19/4/1989 của Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao về việc hướng dẫn bổ sung việc áp dụng một số quy định của Bộ luật Hình sự.

⁸ Trần Văn Hùng (2023), *Bàn về dấu hiệu chuyển hóa trong nhóm tội chiếm đoạt quy định trong Bộ luật Hình sự*, <https://tapchitoaan.vn/ban-ve-dau-hieu-chuyen-hoa-trong-nhom-toi-chiem-doat-quy-dinh-trong-blhs8368.html>, truy cập ngày 26/10/2024.

tội phạm đã hoàn thành, trạng thái của tài sản bị chiếm đoạt được coi là căn cứ (điều kiện cần) và tính chất của việc sử dụng vũ lực được coi như nội dung (điều kiện đủ) của việc chuyển hóa. Trong “hành hung để tẩu thoát”, tính chất của việc dùng vũ lực là thụ động, chống trả (như đánh, chém, bắn, xô ngã...) nhưng ở trường hợp chuyển hóa của tội cướp, việc dùng vũ lực có tính chất chủ động (tấn công). Điều này cũng phù hợp với mục đích của việc dùng vũ lực, khi “hành hung để tẩu thoát” tác động vào người phát hiện, bắt giữ hoặc bao vây bắt giữ để loại trừ những cản trở của họ nhằm thoát thân, còn chuyển hóa của tội cướp lại tác động vào người bị hại hoặc người khác đang giành lại tài sản nhằm làm tê liệt ý chí phản kháng, tự vệ, giúp cho việc chiếm đoạt tài sản được hoàn thành trót lọt. Vì vậy, nếu chưa tiếp cận được tài sản thì việc dùng vũ lực nhằm làm cho người bị hại tê liệt ý chí và chiếm đoạt được tài sản (vào nhà định trộm cắp, chưa lấy được gì thì chủ nhà phát hiện, dí dao dọa chủ nhà để lục soát và lấy tài sản); nếu đã chiếm giữ được tài sản nhưng tội phạm chưa hoàn thành thì dùng vũ lực khiến người bị hại tê liệt ý chí để hoàn thành việc chiếm đoạt; nếu đã chiếm đoạt được nhưng liền sau đó bị giành lại thì dùng vũ lực để khiến người đó từ bỏ quyền quản lý tài sản nhằm chiếm đoạt lại; nếu bị giành giật mà tài sản vẫn đang trong tay người phạm tội thì dùng vũ lực là để triệt tiêu sự giằng co với người bị hại/người khác nhằm chiếm đoạt cho được tài sản đó.

Vì vậy, trường hợp người phạm tội chiếm đoạt tài sản bằng thủ đoạn lén lút sau đó có sự giằng co, giành giật về tài sản với người bị hại/người khác và đã dùng vũ lực để thoát thân cùng tài sản thì hoàn toàn có đủ căn cứ để chuyển hóa thành tội cướp. Việc người phạm tội sử dụng vũ lực trong trạng thái giằng co, giành giật về tài sản về bản chất chính là thủ đoạn để họ chấm dứt quyền chiếm giữ, quản lý tài sản của người bị hại/người khác, và việc thoát thân cùng tài sản chứng tỏ mục đích sử dụng vũ lực là để chiếm đoạt cho được tài sản chứ không phải để tẩu thoát.

4. Kết luận

Mặc dù có nhiều điểm tương đồng nhưng tình tiết “hành hung để tẩu thoát” trong tội trộm cắp tài sản và trường hợp chuyển hóa từ tội trộm cắp tài sản sang tội cướp tài sản vẫn có những dấu hiệu pháp lý khác biệt. Việc làm rõ các dấu hiệu khác biệt đòi hỏi phải được nhận thức trong mối quan hệ thống nhất, biện chứng của các tiêu chí là những điểm tương đồng. Từ đó, người làm công tác áp dụng pháp luật mới có cơ sở để nhận diện được đúng đắn và thống nhất./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bản án số 07/2018/HS-ST của Tòa án nhân dân huyện An Minh, tỉnh Kiên Giang;
2. Bộ luật Hình sự năm 2015, sửa đổi, bổ sung năm 2017;
3. Bùi Đức Hứa (2021), *Một số vấn đề về chuyển hóa tội danh trong áp dụng pháp luật*, <https://danchuphapluat.vn/mot-so-van-de-ve-chuyen-hoa-toi-danh-trong-ap-dung-phap-luat-hinh-su>; truy cập ngày 02/11/2024.
4. Nguyễn Thị Yến Hoa (2024), *Hành vi của Hồ Tấn Q phạm hai tội Trộm cắp tài sản và Cướp tài sản*, <https://tapchitoaan.vn/hanh-vi-cua-ho-tan-q-pham-hai-toi-trom-cap-tai-san-va-cuop-tai-san10533.html>; truy cập ngày 23/10/2024;
5. Trần Văn Hùng (2023), *Bàn về dấu hiệu chuyển hóa trong nhóm tội chiếm đoạt quy định trong BLHS*, <https://tapchitoaan.vn/ban-ve-dau-hieu-chuyen-hoa-trong-nhom-toi-chiem-doat-quy-dinh-trong-blhs8368.html>, truy cập ngày 26/10/2024;
6. Thông tư liên tịch số 02/2001/TTLT-TANDTC-VKSNDTC-BCA-BTP ngày 25/12/2001 của Tòa án nhân dân tối cao, Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Bộ Công an, Bộ Tư pháp về việc hướng dẫn áp dụng một số quy định tại Chương XIV “Các tội xâm phạm sở hữu” của Bộ luật Hình sự năm 1999;
7. Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội, *Giáo trình Luật hình sự Việt Nam (Phân các tội phạm)*, Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2016.